

ПЛАТФОРМА
РОЗВИТКУ
ДОШКІЛЬНЯТ

ВЗАЄМОДІЯ

орієнтири для налагодження дружньої взаємодії між дітьми за ECERS-3 – міжнародною методикою оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільньої освіти

Дорослі мають цінувати і любити дітей такими, якими вони є

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

УІРО
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ
РОЗВИТКУ ОСВІТИ

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ФОНД
«КРОК ЗА КРОКОМ»

Представляємо серію брошур, які розкривають ключові підходи до організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти на основі міжнародної методики оцінювання якості освітнього процесу ECERS-3.

Зміст брошур розрахований на батьків та педагогів, органічно поєднує вимоги до облаштування освітнього простору і практичні поради на кожен день для активного, безпечного і всебічного розвитку дитини.

ECERS-3 представлено у форматі шкали, яка містить:

6 підшкал

1. Простір і вмеблювання
2. Повсякденні практики особистого догляду
3. Мовлення та грамотність
4. Види навчально-пізнавальної діяльності
5. Взаємодія
6. Структурування програми

35

параметрів

468

індикаторів

Фокусування на трьох вимірах:

середовище:

- розташування меблів
- наповнення осередків діяльності за інтересами
- безпека

взаємодія між учасниками освітнього процесу:

- між дітьми
- дітей з вихователями
- підтримка вільної гри

організація діяльності дітей:

- тривалість та ротація занять
- організація різних видів діяльності
- правила та дисципліна

Брошура «**Взаємодія**» представляє параметри і приклади налагодження позитивної взаємодії дітей між собою та дорослих із дітьми.

У брошурі подано поради, як підтримувати позитивну взаємодію між дітьми і дорослими, розвивати вміння дітей співпрацювати, створювати і дотримуватися правил співжиття у групі, вирішувати конфлікти і суперечки мирним шляхом.

Основні **орієнтири** допоможуть педагогам і батькам взаємодіяти з дітьми на засадах взаємної довіри й поваги.

Параметри:

- взаємодія дорослих із дітьми
- взаємодія між однолітками
- нагляд за діяльністю, пов'язаною з великою моторикою
- індивідуалізоване навчання (індивідуальний підхід до кожної дитини)
- дисципліна

ВЗАЄМОДІЯ ДОРΟΣЛИХ ІЗ ДІТЬМИ

Основні орієнтири. Як це виглядає на практиці?

Дорослі ставляться до дітей з повагою, приймають кожну дитину такою, якою вона є, моделюють та заохочують позитивну взаємодію.

- Ввічливо спілкуються з дітьми, наприклад, дякують дітям за виконання завдань («Дякую за те, що допоміг розкласти ложки», «Дякую, що ти стежиш за часом», «Дякую, за іграшки покладені на місце»), заохочують («Будь ласка, допоможи розвісити малюнки», «Дітям буде дуже приємно, коли ти привітаєшся з ними»).
- Уважно слухають дітей, не перебивають, відповідають на їхні запитання.
- Терпляче взаємодіють з дітьми під час вирішення питань, пов'язаних з їхніми емоціями чи дисципліною.
- Проявляють турботу, коли дитина плаче, засмучена чи розлючена.
- Використовують дотик (тримають за руку, погладжують по плечу), щоб засвідчити підтримку або заспокоїти дитину, коли їй це потрібно.
- Помічають, коли дитина потребує фізичної активності, та пропонують ідеї для гри та різні види діяльності.

Дорослі: вихователі, фахівці, помічник вихователя, запрошені батьки, які знаходяться разом з дітьми в групі або на відкритому повітрі

Створення в групі
атмосфери довіри
і взаємоповаги сприяє розвитку
самостійності, ініціативності, лідерства,
оптимізму та впевненості дітей в собі.
Дорослі мають поважати і цінувати дітей,
всіляко показувати своє дружнє ставлення
і залучати їх до різних видів діяльності.

ВЗАЄМОДІЯ МІЖ ОДНОЛІТКАМИ

Основні орієнтири. Як це виглядає на практиці?

Дорослі помічають і підтримують позитивну взаємодію між дітьми.

- Хвалять дітей за те, що вони допомагають іншим, співпрацюють, діляться іграшками.
- Спонукають дітей створювати спільні проекти, грати у командні ігри, самостійно обирати друзів для гри чи сусіда під час прийому їжі.
- Слідкують, аби всім дітям було комфортно у середовищі, наприклад, пропонують різні види діяльності, щоб уникнути скупчення дітей в одному місці.
- Під час різних видів діяльності допомагають дітям виражати почуття за допомогою слів, міміки, жестів, вчать розпізнавати і розрізняти емоції.

- Слідкують за дотриманням правил співжиття: пильнують дотримання черги, допомагають більш сором'язливим дітям взяти участь у грі, допомагають дітям навчитись вирішувати конфлікти.
- Дітей заохочують висловлювати свої думки і брати участь у прийнятті рішень.

Дорослі дбають про те, щоб кожна дитина у зручний спосіб виявляла свої здібності під час взаємодії з однолітками.

ІНДИВІДУАЛІЗОВАНЕ НАВЧАННЯ

(ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО КОЖНОЇ ДИТИНИ)

Основні орієнтири. Як це виглядає на практиці?

Індивідуальні особливості, здібності та інтереси дітей завжди на першому місці.

- Дорослі цікавляться інтересами дітей, наприклад, обговорюють особливості героїв рольових ігор, рахують кубики з тими, хто будує вежі, просять дітей розповісти, що саме зображено на їхніх малюнках.
- Діти мають достатньо часу, аби виконувати завдання у зручному темпі.
- Діти впродовж дня взаємодіють у невеликих групах та виконують завдання індивідуально.
- Завдання, які виконують діти, відповідають їхнім інтересам і стимулюють розвиток.
- Під час вільної гри діти використовують матеріали у довільний спосіб. Дорослі слідкують, щоб їхні дії були безпечними для здоров'я.

НАГЛЯД ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ, ПОВ'ЯЗАНОЮ З ВЕЛИКОЮ МОТОРИКОЮ

Основні орієнтири. Як це виглядає на практиці?

Дорослі заохочують дітей до розвитку рухових умінь та фізичних якостей.

- Постійно знаходяться біля потенційно небезпечного обладнання (лазанки, каруселі, гірки).
- Тримають у полі зору всіх дітей.
- Обговорюють з дітьми, як ефективно і правильно використовувати обладнання для розвитку великої моторики.
- Навчають правильно робити нахили, бігати, стрибати, присідати.
- Допмагають досягати поставлених цілей під час виконання фізичних вправ, наприклад, пробігти швидше, стрибнути вище.
- Не примушують дітей виконувати завдання із фізичним навантаженням, підтримують та хвалять дітей за успіхи у розвитку рухових умінь та фізичних якостей.
- Щиро цікавляться діяльністю дітей під час виконання фізичних вправ.

ДИСЦИПЛІНА

(СТВОРЕННЯ І ДОТРИМАННЯ ПРАВИЛ СПІВЖИТТЯ У ГРУПІ)

Основні орієнтири. Як це виглядає на практиці?

- Дорослі разом із дітьми створюють систему правил співжиття у групі.
- Пояснюють дітям, що означає дотримуватися правил.
- Правила у вигляді малюнків, плакатів, колажів розміщуються на рівні очей дітей.
- Протягом дня за потреби дорослі та діти звертаються до правил.
- Батьків ознайомлюють із правилами співжиття у групі.
- Дорослі, як і діти, дотримуються правил співжиття у групі.

Дорослі заохочують дітей самостійно розв'язувати конфліктні ситуації, наприклад, привчають проговорювати вголос проблеми, що виникають, озвучувати свої емоції тощо.

Створення системи правил співжиття у групі мінімізує конфлікти і суперечки між дітьми.

У наступних брошурах Ви знайдете детальну інформацію про інші підшкали ECERS-3 та поради для підвищення якості дошкільної освіти. Скористайтеся QR-кодом для того, щоб переглянути брошури.

- Простір і вмеблювання
- Повсякденні практики особистого догляду
- Види навчально-пізнавальної діяльності
- Взаємодія
- Структурування програми
- ECERS-3: чому, як, навіщо

ВЗАЄМОДІЯ

**орієнтири для налагодження дружньої взаємодії між дітьми
за ECERS-3 – міжнародною методикою оцінювання якості
освітнього процесу в закладах дошкільної освіти**

**ECERS-3 – це надійна міжнародна
методика, якій довіряють у понад
30 країнах світу**

Упорядковано за матеріалами: Environment Rating Scales Institute <https://www.ersi.info/index.html>

Розроблено у межах проекту «Створення дружнього до дитини та інклюзивного середовища в закладі освіти» за підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ). Думки, висловлені в публікації, не обов'язково відображають політики та погляди ЮНІСЕФ.